

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kansli d. 7 Maj 1869, kl. 11 f. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring i Kongl. Förordning^{en} den 8 Februari 1681, rörande klockares aflöning.

Omförmälda Kongl. Förordning innehåller i 6:te punkten följande stadgande: »Klockares rättighet skall vara att bekomma af hvar bonde årligen till lön och underhåll, råg en kappe, korn en kappe, hafre en kappe, sedan när vigning sker två öre, för barndop ett öre, för kyrkotagning efter barn två öre, efter ett lik två öre, allt i silfvermynt»; hvarjemte för vissa orter särskilda bestämmelser i detta afseende blifvit tid efter annan meddelade.

Med anmärkning, hurusom grunden för utgörande af bidrag till klockares aflöning vore obillig, då innehafvare af en mindre hemmanslott måste betala lika mycket som den större jordegaren, och att missförhållande egde rum jemväl derutinnan, att spanmåslönen ökades i samma mån som hemmansklyfningen fortginge, hafva Herrar Johannes Andersson och August Danielsson uti särskilda, inom Andra Kammaren väckta motioner, hvilka blifvit till Lag-Utskottet remitterade, yrkat:

Johannes Andersson (motion N:o 152), »att Riksdagen måtte för sin del, med upphäfvande af så väl 6:te punkten i Kongl. Förordningen af den 8 Februari 1681, som öfriga under olika tider och för olika orter gällande stadganden och bestämmelser, angående organisters, kantorers och klockares aflöning, stadga som följer:

§ 1.

Å landet inom hela riket skall, så snart fråga derom väckes, reglering af organisters, kantorers och klockares aflöning ega rum.

§ 2.

Vid ordnandet af denna aflöning iakttages följande:

a) alla offer, matskott och extra inkomster af hvad benämning de vara må, utbytas mot bestämda afgifter, att utgå efter de grunder hvarje församling för sig eger bestämma.

b) Den spanmålstionde, klockare hitintills af hemman uppburit, skall hädanefter som hitintills af endast fast egendom utgöras, efter det egendomen vid löneregleringen åsatta taxeringsvärde och af samma sädeslag som ortens kronotionde utgår, församlingarne dock obetaget att besluta, huruvida denna spanmålstionde skall erläggas in natura eller lösas efter tio års medel-markegångspris; och eger församling, utan att likväl rubba nuvarande innehafvares rätt, att der, hvarest denna spanmålstionde öfverstiger 30 tunnor, öfverskottet på sätt den lämpligt finner disponera.

c) De hemman eller lägenheter klockare till boställe innehafva, eller de boställshus dem tillkomma, skola de fortfarande åtnjuta mot det de för dem utgöra de skyldigheter, som derå åligga.

d) Vid hvarje löneroglering skall, så vida sådant ej förut skett, på grund af föreskriften i 24 Kap. 30 § Kyrkolagen, likaledes bestämmas hvad en person särskildt som organist, om sådan finnes, i aflöning skall bekomma.

§ 3.

För att uppgöra förslag till löneroglering utses en nämnd på så sätt, att församlingen, eller der tvänne eller flera församlingar äro för-enade, i denna nämnd utses en ledamot, organisten, klockaren och kantorn en och dessa tvänne den tredje. Denna nämnd tillkommer, att, efter förestående grunder, uppgöra ett löneförslag, som sedan underställes församlingen vid kyrkostämman, dervid utom församlingen, så väl pastor som kyrkobetjent saken rör, eger göra påminnelser; hvarefter handlingarne till Domkapitlet öfverlemnas, som har att förslaget slutligen pröfva och fastställa. Sedan fastställelse på så sätt skett, eger den gällande kraft uti innehafvares tjänstetid och vidare intill dess ny reglering påkallas och beslutas;

hemställande motionären alternativt, i händelse detta förslag ej kunde antagas, »att Riksdagen måtte besluta ingå till Kongl. Maj:t med en underdånig skrifvelse derom, att Kongl. Maj:t täcktes taga detta ärende i öfvervägande och derom till Riksdagen framkomma med förslag»; samt

Herr Aug. Danielsson (motionen N:o 292), »att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att med upphäfvande af 6:te punk-

ten i Kongl. Förordningen den 8 Februari 1681 och dermed sammanhängande lagbud, som bestämma klockarens rättigheter, lemnas församlingarne öppen rätt att i den ordning, som Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862 angående kyrkostämman, kyrkoråd och skolråd stadgar, bestämman löner för de klockare, som hädanefter antagas.»

Det kan icke förnekas, att de af motionärerne anmärkta missförhållanden i afseende på klockares aflöning flerstädes förefinnas; Och det synes således önskvärdt både för löntagare och löngifvare, att lönerna varda till visst belopp bestämda och sättet för deras utgörande bättre ordnad och förenkladt. Men enär åberopade 6:te § i 1681 års förordning är att hänföra under presterskapets privilegier, kan detta lagrum icke ändras eller upphävas i annan ordning, än den, som föreskrives i 114 § Regeringsformen.

Efter Utskottets åsigt torde för närvarande ingen annan åtgärd böra vidtagas, än att utväg beredes församlingarne att få denna angelägenhet ordnad genom konventioner, på sätt i Kongl. Kungörelsen den 3 April 1816 varit stadgad i fråga om presträttigheter; Och får Utskottet alltså, med föranledande af ifrågavarande motioner, vördsamt hemställa, att Riksdagen ville genom underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder meddela erforderliga föreskrifter om sättet och ordningen för tillvägbringande af konventioner angående klockares och orgelnisters löneförmåner.

Stockholm den 7 Maj 1869.

På Utskottets vägnar:

ARVID FAXE.

Reservation

är anmäld af Herr *von Gegerfelt*.
